

סיפורי צדיקים

גליון 442
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

יורד למסגרת קיימון על האישור לפרסום במסגרת

סיפורי חז"ל

יורד אצלכם גשם? השמש זורחת?

אלכסנדר מוקדון הלך לממלכת קציא שהייתה מעבר להרי החושך. כשהגיע, יצאו לקראתו אנשי הממלכה והביאו לו לחם של זהב במגש שהיה עשוי זהב אף הוא. אמר להם אלכסנדר: "האם אני צריך את כספכם וזהבכם?" השיבו לו: "והאם לא היה לך מה לאכול בארץ שלשם כך באת אלינו?" אמר להם: "באתי לראות כיצד אתם דנים את דיניכם." ישב אלכסנדר בבית המשפט. בא אדם אחד להתלונן על חברו. "איש זה מכר לי חורבה, ומצאתי בה אוצר. החורבה שייכת לי, אך את האוצר לא קנית. ברצוני להשיב אותו אל המוכר." אך המוכר הגיב: "באשר מכרתי את הקרקע, מכרתי את הקרקע כולה ואת כל מה שבתוכה." השופט האזין לטענותיהם ולבסוף שאל את הראשון: "האם יש לך בן?" - "כן" הייתה התשובה. "ולך יש בת?" הוא פנה אל השני. "כן" הייתה גם הפעם התשובה. "אם כן, לכו ותשתדכו ביניכם ותעניקו את האוצר לחתן ולכלה המאושרים." ראה השופט את אלכסנדר מוקדון היושב מופתע. "האם לא פסקתי כהלכה?" שאל אותו השופט. "בהחלט שלא" קרא אלכסנדר. "כיצד היו פוסקים אצלכם?" ביקש השופט לדעת. "היו הורגים את שניהם, והכסף היה הולך אל המלך" אמר אלכסנדר. נענע השופט בראשו. "יורד אצלכם גשם?" "כן" אמר אלכסנדר. "השמש זורחת?" "כן." "עדרים של כבשים ועיזים, יש בארצכם?" "כן." "דע לך, כי לא בוכתכם יורד הגשם, ולא בוכתכם זורחת השמש, אין אתם ראויים לכל זה, אלא בוכות הבהמה" אמר השופט. שכן כך נכתב בפסוק: "אדם ובהמה תושע ה'", האדם נושע אף הוא בוכות הבהמה.

(על-פי בראשית רבה לג)

פרשת השבוע

הגדולה גם כלבים כדי לשמור על העדרים הרבים האלה? אולם עכשיו הוסיף רבי יוסף דוב בחיוך נתיישרה לי תמיהה זו, אמנם רצה יעקב לצרף גם כלבים למנחה ששלח לעשו, אבל מנהגם של כלבים לברוח מן המנחה.

ויאבק איש עמו (ל"ב - כ"ה)

מסופר על הגאון רבי אייזל חריף זיע"א, שביקר אצלו אחד הרבנים הרפורמיים מארצות המערב. החלו שניהם לשוחח בדברי תורה, ורבי אייזל התרשם שאמנם מקצת תורה יש בו, אבל אינו מהדר במצוות, ואף אין בו קורטוב של יראת שמים. אמר רבי אייזל לאורח, על הכתוב בפרשתנו "ויאבק איש עמו" מצינו בגמרא (חולין צא) שתי דעות, לפי דעה אחת כגוי נדמה לו, ולפי דעה אחרת כתלמיד חכם נדמה לו. ולכאורה יש מקום לתמוה, כיצד הגיעו חכמינו להציג את שרו של עשו בשתי דמויות קיצוניות השונות כל כך זו מזו? אולם, המשיך רבי אייזל בחיוך, לאחר שהכרתי אותך בשיחה הארוכה שקיימנו, רואה אני עתה, כי אפשר ואפשר שיהיה איש אחד מחצה על מחצה חצי גוי וחצי תלמיד חכם.

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו עזים מאתיים וגו' (לב יד טו)
מסופר על הגאון רבי יוסף דוב סולביציק רבה של בריסק זיע"א, שנסע פעם ברכבת עם כמה יהודים. כשהגיע זמן תפלת מנחה, ביקש רבי יוסף להתפלל מנחה בציבור ולאסוף מנין של עשרה יהודים לתפילה, אולם באותו קרון לא היו אלא שמונה יהודים חרדים, אך היו עוד שנים מן המשכילים, והואיל ושמעו שהרב רוצה לצרפם למנין התחמקו ונשמטו אחד אחד ויצאו לקרון אחר, כיון שכך נתבטל המנין והרב ומקורביו נאלצו להתפלל ביחידות. בתום התפילה נראו שני המשכילים חוזרים לקרון ותופסים את מקומותיהם כאילו לא אירע דבר. אמר אותה שעה רבי יוסף למקורביו בקול רם כדי שישמעו גם אותם המשכילים. כל ימי הייתי תמה על מה שאמרו חכמינו (בראשית רבה עג ח) שיעקב אבינו היה משופע בעדרי צאן ובקר, עד שהיה זקוק לשישים ריבוא כלבים כדי לשמור על העדרים העצומים שברשותו, אם כן כששלח יעקב מנחה לעשו אחיו מכל הבהמות שברשותו, עזים ותיישים, רחלים ואילים, פרים ופרות, עיירים ואתונות. מדוע לא שלח בתוך המנחה

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:48

פרשת וישלח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 3:59 ת"א: 4:13

לשלם דמי תיווך מיותרים. חלפה עוד שנה, והמלמד שהפך בינתיים לסוחר בדים מבוסס ומוכר בענף, בא פעם נוספת אל הרבי לשאול בעצתו. לאחר הרהור קל נענה הרבי ואמר, הלא סוחרי הבדים של ויטבסק קונים את סחורתם במוסקווה, סע אם כן בעצמך למוסקווה, וקנה שם מלאי גדול של בדים, בשוּבך ממוסקווה תוכל להפיץ את סחורתך בין סוחרי הבדים של ויטבסק וליאזונה גם יחד.

לאחר שציית לכל דברי הרבי, נעשה החסיד לאחד מסוחרי הבדים הגדולים והעשירים בכל האזור כולו. כעבור תקופה, שב החסיד הסוחר אל בעל התניא וסיפר לו על הצלחתו המסחרית, תוך שהוא מודה לו על כל הברכות שאצל לו. הביט הרבי בחסידו בעיניים טובות ואמר: אם כן הקשב היטב, סוחרי מוסקווה קונים את בדיהם בעיר קניגסברג, שהיא כידוע מרכז גדול של ייצור בדים, סע אפוא גם אתה לקניגסברג, וקנה את הסחורה היישר מהמקור, לאחר מכן תמכור אותה לסוחרי מוסקווה, ולסוחרי ויטבסק, וליאזונה. הסוחר נהג כעצת הרבי, והצלחתו המסחרית עלתה ופרחה מיום ליום, מאז ואילך נהג הסוחר לבוא אל הרבי ולהתברך מפיו לפני כל נסיעה ונסיעה לקניגסברג.

פעם אחת לפני שיצא החסיד למסע קניות בקניגסברג, אמר לו הרבי, אתה הרי נוסע כל כך הרבה לקניגסברג, ומעולם לא הבאת לי משם שום מתנה. הסוחר פירש את דברי הרבי כפשוטם, ונבוך, באמת שאל את עצמו בבושת פנים, הייתכן שעד היום לא מצאתי שום הזדמנות להביא לרבי מתנה כלשהי? בליבו כבר החליט כי בשוּבו מנסיעתו הנוכחית לקניגסברג, יביא עמו לרבי מתנה יקרת ערך. ואמנם בהגיע הסוחר לקניגסברג, מיהר לחנות תכשיטים ומתנות גדולה, וקנה לרבי שי יקר ונוצץ, קופסת טבק מרהיבה עשויה זהב טהור. בשוּבו לביתו, עבר הסוחר דרך ליאזונה והעניק לרבי את המתנה. יישר כוח, יישר כוח, אמר לו הרבי בפנים מאירות, אכן מתנה יפה הבאת לי, אך לא למתנה בזאת נתכוונתי. הסוחר חש מבולבל ומאוכזב, הרבי הביט ממושכות בקופסת הטבק היפה ומישישה בחיבה בין אצבעותיו, אחר כך נשא עיניו לחסיד ושאל: אמור לי בבקשה, כשאתה נמצא בקניגסברג האם פוקד אתה לפעמים את התיאטרון? שאלת הרבי הפתיעה את הסוחר מאד, כחסיד ירא שמים מעולם לא דרכה רגלו בתיאטרון, ואף פעם לא עלה הרעיון על דל מחשבתו, אך הוא ידע גם ידע, כי מילה היוצאת מפי הרבי, קודש היא, הוא הבין שיש דברים בגו ושתק. בנסיעתו הבאה לקניגסברג, פנה החסיד לתיאטרון העירוני, הוא רכש את הכרטיס היקר ביותר להצגה הקרובה, בזמן הנכון נכנס לאולם התיאטרון ותפס את מקומו, הכיסא היה מרופד היטב, והסוחר שהיה עייף מעמל הדרך שקע עד מהרה בתרדמה עמוקה.

זו המתנה שחפצתי בה אמר בעל התניא לחסידו

היו שנים שהרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זיע"א התגורר בעיירה ליאזונה וכינויו בפי כל היה "המגיד מליאזונה". לא הרחק מעיר זו התגורר אחד מחסידיו שהיה מלמד בחדר, והתפרנס מכך בדוחק רב. היה זה בליל חורף סוער, דפיקות נשמעו מכיוון דלת ביתו של המלמד, הוא ניגש לפתוח את הדלת ומצא איש קופא מקור, מיהר המלמד להכניס את האיש פנימה, הגיש לו שתייה חמה ומיני מזונות מעשה ידי אשתו, אחר כך הציע לאורח לעלות על תקרת תנור האבן הגדול, כדי להפיג את צינת גופו ולישון, את ילדיו ששכבו שם עד בוא האורח, שלח המלמד לפינה אחרת של הבית חמה קצת פחות. עם עלות השחר קם האורח ממשכבו על גג התנור, ופנה לדרכו.

מיהרו הילדים הקטנים לשוב ולטפס אל גג התנור החם והנעים. להפתעתם גילו שם שק קטן מלא מטבעות, נרגשים וצוהלים רצו הילדים לספר להוריהם על האוצר שמצאו. בוודאי ישוב עוד מעט האורח לקחת את כספו, מיהרו ההורים לצנן את התלהבות ילדיהם, בינתיים הניחו המלמד ואשתו את השק במקום סתר, חלפו שעות וגם ימים, עברו שבועות ואף חודשים. והאורח עלום הזהות לא שב לקחת את כספו. נוהג היה המלמד לשאול את פי הרבי, כל אימת שנתעוררו בחייו שאלה או ספק. מה עלי לעשות בשק המטבעות שהותיר האורח האלמוני? שאל המלמד את בעל התניא. הקב"ה ראה במצוקתך והחליט לשלוח לך מטמון, ענה לו הרבי. לאחר מחשבה קצרה הרבי הוסיף ואמר, האורח האלמוני לא ישוב לקחת את השק, משום שלא היה עובר דרכים רגיל, אלא שליח מיוחד של ההשגחה העליונה, שלך הוא הכסף. יחד עם זאת יעץ הרבי למלמד, להסתיר מידיעת הבריות את דבר התעשרותו הפתאומית. בחודשים הבאים המשך בעבודתך כמלמד, והוסף לחיות חיי צניעות ופשטות בדיוק כפי שחיית עד היום, הורה הרבי.

לאחר תקופה שב המלמד אל הרבי לשאול כיצד עליו לנהוג הלאה. שכור דירה וחנות בעיר, המליץ לו הרבי, קנה בדים אצל ספק הבדים הראשי, ומכור אותם, בעוד שנה, כאשר בעזרת ה' תצליח ותראה ברכה בעסקיך, שוב אליי, ואז אורה לך כיצד לנהוג הלאה. עשה המלמד כמצוות הרבי, וראה ברכה רבה בחנות הבדים שפתח. כעבור שנה בדיוק שב והתייצב לפני הרבי, בשנה הקרובה לא תקנה עוד בדים מן הספק המקומי, אלא תיסע לעיר הגדולה ויטבסק כדי לבחור בעצמך את הבדים לחנות, אמר הרבי. לאחר מכן תמכור את הבדים לסוחרי הבדים בליאזונה, כך תוכל להרוויח יותר בלי

צ'ישל ונמשל

עם לבן גרתי ואחר עד עתה ויהי לי שור וחמור צאן
ועבד ושפחה (ל"ב ה' - ו')

יעקב אבינו היה צריך להקדים לעשו "עם לבן גרתי ואחר עד עתה" וכו', כיון שהעושר שאוסף אותו האדם ביגיע כפיו, יהיה חביב עליו והמעט נחשב בעיניו למרובה. מה שאין כן עושר שבא לו בירושה או במציאה, אינו יקר בעיניו כל כך.

משל לאחד שהיה שר בעיר גדולה, ונתרוקן עושרו, וחשב להתעשר על ידי העשירים שבעירו. הלך וקנה שתי אבנים טובות, כל אחת בעשרה זהובים, קרא לעשיר הגדול שבעירו וביקש ממנו שיקנה ממנו בחמש מאות זהובים, הסכים העשיר לכך מיד, אף על פי שידע שהאבן שוה רק עשרה זהובים, ושילם לו חמש מאות זהובים. לאחר מכן קרא השר לעשיר אחר, וביקש ממנו שיקנה את האבן השניה בחמש מאות זהובים, השיב לו העשיר שהאבן שווה רק עשרה זהובים, אבל מפני כבודו של השר מוכן לקנות בעשרים, השר לא הסכים לקבל עשרים והוסיף עוד ועוד עד שלבסוף הסכים העשיר לקנות במאה. שאל אותו השר מדוע עשיר פלוני הסכים מיד לקנות בחמש מאות, ואתה רק לאחר הפצרות קנית במאה? השיב לו העשיר: אדוני השר, אותו עשיר קיבל את העושר בירושה והוא לא עמל ולא יגע בו, אך אני הזעתי ויגעתי עליו ולכן הוא חביב עלי מאד.

והנה כאן יעקב אבינו שלח מנחה לעשו אחיו לפייסו, רחלים ועזים ופרים וכו'. אך חשב יעקב שמנחה זו תקטן בעיני עשו, כי יאמר בלבו הרי יעקב אחי ממונו חביב עליו, שאפילו קערה של עדשים לא נתן לי בחנם, אלא קנה בה בכורה, ואיך עתה שולח לי מנחה גדולה של מאות בהמות, אלא ודאי שנתעשר עושר גדול על ידי מציאה או מתנה באופן שלא עמל ולא יגע בו. ולכן לפני ששלח יעקב את המנחה, שלח להודיעו כי עושרו לא בא אליו במתנה או במציאה, כיון שעם לבן שהוא אח אמי ואב לנשיי לא הייתי בסוג חתן, אלא בסוג גר ואורח, שלא נהנתי ממנו פרוטה בחנם, וזה העושר שיש בידי עתה, הוא עמלי ויגיע כפי כי "ואחר עד עתה" כמה שנים עד שהיה לי שור וחמור צאן ועבד וכו'. ובזה יבין עשו כי המנחה שישלח לו היא נחשבת לגבי יעקב מנחה גדולה וערכה רב בעיניו, ולא תהיה קלה בעיני עשו.

(עוד יוסף חי)

בגמר ההצגה נותר ישן על כיסאו, עד ששרת התיאטרון ניגש אליו והעירו, הלה נתן בו מבט בוחן, מהיכן אתה? שאל השרת. מרוסיה, השיב הסוחר. ומהיכן ברוסיה? מליאזונה ענה החסיד. המכיר אתה את רבנו זלמינא? שאל השרת. כן, ענה הסוחר שהופתע מהשאלה הלא צפויה, כמו גם מסגנונה. הוא הבין מיד שכוונת השרת לרבי שניאור זלמן, אם כן, מסור לו דרישת שלום ממני, ביקש השרת, ומה שמך? התעניין הסוחר. קארל, הייתה התשובה.

כששב החסיד הסוחר לליאזונה, סיפר לרבי על הפגישה המוזרה עם קארל שרת התיאטרון, פניו של רבי שניאור זלמן קרנו משמחה, אכן, זו המתנה שחפצתי בה, אמר לחסיד. לא חלף זמן והסוחר בא שוב אל הרבי בטרם צאתו למסע קניות נוסף בקניגסברג. הרבי בירכו בברכת הצלחה, ורגע לפני צאתו מהחדר פתח הרבי את מגירת שולחנו, והוציא מתוכה חבילה סגורה, הושיטה הרבי לסוחר ואמר, כשתגיע לקניגסברג, מסור חבילה זו כמות שהיא לידי שרת התיאטרון, וכשתסיים את ענייניך בעיר ותרצה לשוב לביתך, חזור אליו וטול מידי את החבילה. ואכן כך עשה הסוחר, מיד בבואו לקניגסברג פנה לאולם התיאטרון, ומסר לידי קארל את החבילה הסגורה ששלח עמו הרבי. כעבור כמה ימים כשהתכוון החסיד לשוב לביתו, חזר אל השרת כדי לקבל ממנו בחזרה את החבילה. על פני השרת ניכרה האכזבה, האומנם בטוח אתה כי רבך הורה לך לקחתה ממני? שאל, כך בדיוק ציווה עליי אמר החסיד בנימת התנצלות. כל העניין כולו, היה בעיניו תמוה ומסתורי, אך במיוחד התפלא החסיד על כי החבילה נראתה לו סגורה וחתומה כאילו כלל לא נפתחה. ואמנם רק בעומדו להשיב את החבילה לידי החסיד, הסיר מעליה שרת התיאטרון את העטיפה, ופתחה, החבילה הכילה דפים כתובים בכתב ידו של הרבי, היו אלה שורותיו של ספר ה'תניא' הקדוש שבאותם ימים עדיין לא ראה את אור הדפוס. השרת עילעל בין הדפים במהירות, אה, אה, אה, קרא בהתרגשות, איזו חכמה עילאית, איזו רוח הקודש, רוח הקודש ממש.

לבסוף סידר השרת את הדפים והשיבם לעטיפתם, הוא קירבם ברטט לפיו, ונשק להם בחום, אחר כך מסר את החבילה לידי החסיד ואמר, כעת לאחר שעיינתי בכתביו של רבינו זלמינא, ומצאתי בהם גילויים כה נפלאים של סודות התורה, אינני יודע איזה חידושים נותרו עוד לחדש. רק לאחר שעייין קארל הצדיק הנסתר בדפים, נתן הסכמתו ושיבח את הכתוב בהם, החליט הרבי להדפיס את ספר ה'תניא' ולהפיצו בעולם.

צ'ין אדם לחברו

יהודים רחמו עלי, אולי רוצה מישוהו כוס תה?

מסופר: במוצ"ש אחד נכנס הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק וזע"א לבית המדרש וקרא: "יהודים רחמו עלי, אולי רוצה מישוהו כוס תה?" וסיפר, כעת העלו נשמה לעולם האמת ולא מצאו בו כלום, כי אם שפעם אחת כיבד מישוהו בכוס תה. והוסיף יודע אני שעוד לא עשיתי כלום בעולם הזה, אם כן אולי רוצה מישוהו כוס תה? וידיה זה לי לטובה שם.

גמילות חסד של החזון איש

מסופר על הרה"ק ה"חזון איש" וזע"א, שהיה זהיר לא לקבל מתנות, למרות שהיה עוזר לאנשים יום ולילה עם העצות והברכות שלו. פעם כאשר אדם אחד ניסה לשוא לתת כסף ל"חזון איש", הוא שאל את החזון איש, אבל מהיכן אתה חי? ענה ה"חזון איש", אני חי מעשיית חסד עם בני אדם. אבל בפעם אחרת הוא כן קיבל כסף מאדם אחד. מעשה שהיה שהוא הלך עם תלמיד חכם, כאשר ניגשה להם אשה אחת שסבלה מאד, והתקוה הגדולה שלה היתה שה"חזון איש" יקבל ממנה כסף כדי שהוא יתפלל בשבילה, ולכן היא הרגישה שבלי שתתן כסף לא תחול הברכה, היא נתנה לו סכום מסוים של כסף שהוא קיבל ברצון, ואז בירך אותה בחמימות והיא עזבה את המקום מאושרת. התלמיד חכם שידע שבדרך כלל אין ה"חזון איש" מקבל כסף מבני אדם, מאד נדהם מן המעשה הזה, וכאשר ה"חזון איש" הרגיש בתדהמה של האדם הזה, הוא

מיהר להסביר לו, יש לי המצוה לעשות חסד עם בני אדם. ובמקרה הזה, החסד היה לקבל ממנה את הכסף שלה.

ביומו תתן שכרו

מסופר על הגה"צ רבי חיים ברים וזע"א, שיקש פעם מפחח להתקין לו חבית מים חדשה על גג ביתו. הבעל מלאכה סיים להתקין את החבית ושב לביתו בשכונת מרוחקת. הפחח סיפר שעל הרב ברים הוא סומך ואין לי מה לחשוש, וחשב שלמחרת בבוקר יעלה לביתו והוא בוודאי ישלם לו. בשעות אחה"צ המאוחרות דפק על דלת ביתו אברך מבית הרב, ומסר לו את סכום הכסף במלואו. וסיפר שהרב ביקשו לקחת מונית על חשבונו וישלם לי עוד היום, משום מצות "ביומו תתן שכרו", וגם לאברך שילם שכר טירחה.

צדיק יסוד עולם

מסופר על הרה"ק רבי שלומיקה מזוויהעל וזע"א, שהיה מתפלל בבתי הכנסת בבית ישראל ב"שטיבלאך". יום אחד ניגש לפני התיבה שליח ציבור ללא זקן, שהיה לו חיוב להתפלל. נטש הציבור את השטיבל והיו משתמטים אחד אחד החוצה, והשליח ציבור נשאר עומד ליד התיבה ללא מנין. יצא הצדיק לחוץ ואסף מנין לשליח צבור, וגם הוא התפלל עמו. לאחר התפילה ניגש לשליח ציבור ושאלו במה מוריד הוא את זקנו? כאשר שמע ממנו שהוא מגלח זקנו באופן המותר. רווחה דעתו של הרבי.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"ט כסלו

הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם (המגיד ממעזריטש (תקל"ג)

יום ראשון כ' כסלו

הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש

מקרעמניץ (משנת חכמים - תקל"ה)

הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל

מבאלטא (תקפ"ו)

הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה

(תלמיד החווה - תקצ"ח)

הרה"ק רבי ברוך מויזניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי

ברוך - תרנ"ג)

יום שני כ"א כסלו

שמעון בן יעקב משבטי קה (ב"א - שי"ד)

הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא

(איילה שלוחה - תרכ"ד)

הרה"ק רבי יוחנן מקארלין ב"ר ישראל (תשט"ו)

יום שלישי כ"ב כסלו

רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה-שמ"ו)

(הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייב ר' יעקב

יוסף (תקס"ו)

יום רביעי כ"ג כסלו

רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכונה

בעל שם - תקט"ו)

הרה"ק רבי אברהם מאולינוב ב"ר יצחק חריף

מסמבור (תקע"א)

הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם

פייבוש (תש"ג)

יום חמישי כ"ד כסלו

הגה"ק ר' 68h9njioj n ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד

- תרס"ה)

יום שישי כ"ה כסלו

הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד

מקרעמניץ (שבט ישראל - תק"ס)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "באני אוד" רפורם יוסף הדרס" על המעשים.

דיני עניית אמן (ט"ו)

א) אם בא לבית הכנסת בעת שרוב הציבור אומרים "אמן יהא שמיה רבא" יאמר גם כן עמהם "אמן יהא שמיה רבא" ויכוון דעתו בעניית האמן על מה הוא עונה. (מ"ב סימן נ"ז ס"ק ט')

ב) אם בא לבית הכנסת בעת גמר עניית "אמן יהא שמיה רבא" דהיינו שאומרים מברך וכדומה, יאמר "יהא שמיה רבא" וכו', ולא יאמר אמן. (שם)

ג) אסור להרהר בדברי תורה בשעה שהחזן אומר קדיש, מפני שצריך לכוון הרבה בעניית הקדיש. (מ"ב שם ס"ק א')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ הר"ר משה חיים
בן יקותיאל יהודה הכהן ז"ל
נדבת בנו הר"ר דוד הכהן שניידער הי"ו
נלביע כ"ד כסלו תנצב"ה